

Nr 275.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående reglering av den vid försvarsväsendet anställda sjuksköterskepersonalens avlöningsförmåner m. m.; given Stockholms slott den 5 mars 1937.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Janne Nilsson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 5 mars 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Nilsson anför:

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t den 4 januari 1937 av frågan om regleringen av utgifterna under riksstatens fjärde huvudtitel för budgetåret 1937/1938 framhöll jag, att spörsmålet angående den vid försvarsväsendet anställda sjuksköterskepersonalens avlöningsförhållanden för det dåvarande icke föreläge i sådant skick, att det kunde underställas riksdagens prövning, utan borde detsamma framdeles genom särskild proposition föreläggas riksdagen. Som frågan om sjuksköterskepersonalens avlöningsförmåner inverkade

Bihang till riksdagens protokoll 1937. 1 saml. Nr 275.

699 37 1

på beräkningen av staterna för såväl arméns sjuksköterskekår som garnisonssjukhusen, borde slutsummorna för dessa stater, i avvaktan på den blivande propositionen i ämnet, upptagas med beräknade belopp. I enlighet härmed blevo slutsummorna för staterna för garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden samt för arméns sjuksköterskekår i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag upptagna på angivet sätt och tillsvideare beräknade till respektive 133,561, 38,018, 141,058 och 75,120 kronor.

Av nu nämnd anledning blevo jämväl slutsumman för staten för vid marinens sjukhus i Karlskrona anställd personal ävensom den under sjöförsvarets avlöningsanslag upptagna anslagsposten till kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal vid kustartilleriet i statsverkspropositionen upptagna med beräknade belopp.

Vidare framhölls, att den ifrågasatta löneregleringen för sjuksköterskepersonalen kunde medföra vissa mindre rubbningar i de för riksdagen framlagda staterna för krigsskolan och flygkrigsskolan.

Jag anhåller nu att ånyo få upptaga berörda spörsmål till behandling. Härvid torde jag till en början få uppehålla mig vid frågan om sjuksköterskepersonalens anställnings- och avlöningsförhållanden för att därefter övergå till staterna för de militära sjukhusen m. m.

I. Sjuksköterskepersonalens anställnings- och avlöningsförhållanden.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 augusti 1934 hemställde svensk sjuksköterskeförening, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga erforderliga åtgärder till förbättrande av anställnings- och löneförhållandena för vid arméns sjuksköterskekår, vid flygvapnet och marinen anställda ordinarie sjuksköterskor, översköterskor och med dem likställda sjuksköterskor samt husmödrar vid garnisonssjukhusen i syfte att anställningen måtte få karaktär av ordinarie statsanställning samt att avlöning m. m. måtte utgå: för vid arméns sjuksköterskekår, flygvapnet och marinen anställda ordinarie sjuksköterskor, översköterskor och med dem likställda sjuksköterskor vid garnisonssjukhusen enligt 6:e lönegraden, för operations- och röntgensköterskor vid flottans sjukhus i Karlskrona ävensom garnisonssjukhusen i Stockholm, Boden och Karlsborg enligt 7:e lönegraden och för husmödrar vid garnisonssjukhusen enligt 8:e lönegraden i 1925 års avlöningsreglemente för den civila statsförvaltningen.

Över denna framställning avgåvos utlåtanden av arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse, marinförvaltningen och flygstyrelsen gemensamt den 21 oktober 1935 samt av försvarsväsendets lönenämnd den 19 november samma år.

I vad framställningen avsåg beredande av ordinarie anställning åt sjuksköterskepersonalen och omläggning av det för nämnda personal nu gällande lönesystemet med kontant nettolön och vissa förmåner in natura till ett system med kontant bruttolön, med skyldighet att för åtnjutande av natura-

förmåner erlagga ersättning enligt vissa grunder, avstyrktes detsamma av såväl de i ärendet hörda ämbetsverken som lönenämnden.

Däremot ansågo såväl ämbetsverken som lönenämnden sig böra förorda, att de till ifrågavarande personal utgående kontanta avlöningsbeloppen höjdes. I avseende å avlöningsförbättringens storlek föreslogo ämbetsverken, att samtliga sjuksköterskor vid försvarsväsendet med avlönning enligt lönegraderna 5, 6 och 7 i löneplanen K till kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet skulle uppflyttas en lönegrad, vilket skulle innebära en genomgående löneförhöjning med 120 kronor för år.

I fråga om de skäl, som ämbetsverken anförde för detta förslag, vilket tillstyrktes av lönenämnden, tillåter jag mig hänvisa till den härför i 1936 års statsverksproposition (fjärde huvudtiteln sid. 17—19) lämnade redogörelsen.

Föredragande departementschefen anslöt sig till det sålunda av ämbetsverken framlagda och av lönenämnden tillstyrkta förslaget och i 1936 års statsverksproposition framlade Kungl. Majt förslag angående löneförbättring åt den vid försvarsväsendet anställda sjuksköterskepersonalen i enlighet med de av ämbetsverken angivna grunderna.

Med anledning av detta Kungl. Maj:ts förslag hemställdes i en vid 1936 års riksdag inom andra kammaren väckt motion, nr 316, att lönerna till inom försvarsväsendet anställda sjuksköterskor måtte — med bibehållande av kontant lön och naturaförmåner — beräknas efter »avlöningsreglementet den 20 juni 1935 för den civila statsförvaltningen» och utgå:

för vid arméns sjuksköterskekår, flygvapnet och marinen anställda ordinarie sjuksköterskor, översköterskor och med dem likställda sjuksköterskor vid garnisonssjukhusen enligt 6:e lönegraden, för operations- och röntgensköterskor vid flottans sjukhus i Karlskrona ävensom garnisonssjukhusen i Stockholm, Boden och Karlsborg enligt 7:e lönegraden och för husmödrar vid garnisonssjukhusen enligt 8:e lönegraden i ovannämnda avlöningsreglemente.

I sin skrivelse nr 328 (sid. 4—5) anförde 1936 års riksdag beträffande denna fråga, att riksdagen, som i likhet med departementschefen och vederbörande myndigheter icke för det dåvarande ifrågasatte någon ändring i fråga om den vid försvarsväsendet anställda sjuksköterskepersonalens ställning såsom icke-ordinarie befattningshavare, måste konstatera, att det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget icke kunde betraktas vara en definitiv lösning av ifrågavarande personals lönefråga, alldenstund personalen trots löne regleringen i allmänhet skulle komma att vara sämre ställd än motsvarande befattningshavare vid statens civila sjukhus och vid flertalet av de kommunala sjukhusen. Riksdagen funne sig därför i anledning av i ämnet väckt motion (II: 316) böra uttala sig för att ytterligare utredning i lönefrågan på Kungl. Maj:ts föranstaltande vidtoges till främjande av bättre överensstämmelse i avlöningshänseende mellan försvarsväsendets sjuksköterskepersonal och motsvarande personal vid statens civila sjukhus.

Såsom i årets statsverksproposition påpekats uppdrog Kungl. Maj:t med anledning av riksdagens omförmälda uttalande genom beslut den 30 juni 1936 åt arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse, marinförvaltningen samt flygförvaltningen att gemensamt, med beaktande av vad riksdagen i förenämnda skrivelse anfört, till Kungl. Maj:t inkomma med förslag beträffande den vid försvarsväsendet anställda sjuksköterskepersonalens avlöningsförmåner.

Samma dag utfärdade Kungl. Maj:t kungörelse (Sv. förf.-saml. nr 450) angående ändring i vissa delar av kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet. Härigenom infördes en ny lönegrad (8) i löneplanen för kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal (löneplan K) med en begynnelselöen av 1,410 kronor och en slutlön efter 9 års tjänstetid av 1,770 kronor. Härjämte vidtogos vissa ändringar i den vid kungörelsen fogade tjänsteförteckningen B, varigenom uppflyttning skedde av sjuksköterskor och översköterskor från 5:e till 6:e, av operations- och röntgensköterskor från 6:e till 7:e samt av husmödrar vid sjukhus från 7:e till den nyinrättade 8:e lönegraden.

Med skrivelse den 10 november 1936 hava *arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse, marinförvaltningen och flygförvaltningen* inkommit med den genom Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 30 juni 1936 anbefallda utredningen och därvid anfört, bland annat, följande:

Då ämbetsverken nu gå att bedöma de olika möjligheter, som kunna föreligga för beredande av förbättrade avlöningsförhållanden för försvarsväsendets sjuksköterskepersonal, vilja ämbetsverken framhålla, att ämbetsverken av budgettekniska skäl icke anse sig kunna förorda en övergång till ett bruttolönesystem för ifrågavarande befattningshavare — en åtgärd som för övrigt torde kunna medföra vittgående konsekvenser beträffande annan delvis med naturaförmåner avlönad personal vid försvarsväsendet.

Även om man alltså icke kan inordna den vid försvarsväsendet anställda sjuksköterskepersonalen inom den för motsvarande personal vid sinnessjukhus gällande löneplanen, synas likväl skäl tala för att, på sätt motionären torde hava avsett, största möjliga överensstämmelse mellan lönebeloppen för de olika personalkategorierna kommer till stånd. Ett fullständigt lösande av denna fråga torde dock icke stå att vinna, med mindre än att löneplanen K undergår en genomgripande omarbetning.

En dylik åtgärd synes emellertid kunna medföra konsekvenser ifråga om övriga i löneplanen K inordnade befattningshavare. Såväl med hänsyn härtill som i betraktande av den omständigheten, att en allmän revision av lönesystemet för statens befattningshavare nu pågår, synes en omarbetning av ifrågavarande löneplan knappast vara att förorda.

En mindre vittgående åtgärd i motionens syfte vore att enbart beträffande lönegraderna K. 6—K. 8 vidtaga en ökning av intervallerna mellan de olika lönebeloppen inom respektive lönegrader.

Av enahanda skäl, som nyss anförts, ställa ämbetsverken sig dock tveksamma till lämpligheten även av en sådan lösning av frågan.

Då det alltså vid ett tillmötesgående redan nu av de framställda önskemålen torde vara angeläget tillse, att den åtgärd, som kan komma att vid-

tagas, icke verkar föregripande på den blivande löne regleringen, synes annan möjlighet icke stå till buds än att bereda sjuksköterskepersonalen en på lämpligt sätt avpassad tillfällig löneförbättring.

Då begynnelselönerna för den enligt löneplanen K avlönade sjuksköterskepersonalen jämförda med lönebeloppen inom vederbörliga lönegrader av löneplanen B för befattningshavare vid den allmänna civilförvaltningen — de sistnämnda minskade med det beräknade värdet av naturaförmåner enligt i ämbetsverkens skrivelse den 21 oktober 1935 angivna grunder — torde kunna betraktas såsom i stort sett tillfredsställande avvägda, lär anledning ej föreligga att därvidlag vidtaga någon förhöjning. För den till lönegraden K. 8 hänfödda sjukvårdspersonalen lär icke heller erfordras någon förhöjning av de efter 3 och 6 års tjänstetid utgående lönerna, då dessa redan nu överstiga motsvarande löner för befattningshavare tillhörande lönegrad B. 8. Det synes icke heller påkallat att vidtaga åtgärd för förhöjning av den efter tre års tjänstetid utgående lönen i lönegrad K. 7, då denna med endast 7 kronor understiger motsvarande lön enligt lönegrad B. 7.

Vad åter angår lönebeloppen i lönegrad K. 8 efter 9 års tjänstetid, i lönegrad K. 7 efter 6 och 9 års tjänstetid samt i lönegrad K. 6 efter 3, 6 och 9 års tjänstetid skulle — därest man vill redan nu åstadkomma en närmare anslutning till de efter motsvarande tjänstetid utgående lönebeloppen i lönegraderna B. 8—B. 6 — en viss förhöjning i lönebeloppen vara erforderlig.

En dylik förhöjning synes kunna vidtagas enligt nedanstående:

Lönegrad	Förhöjning i lönen efter en tjänstetid av		
	3 år	6 år	9 år
	Kr.	Kr.	Kr.
K. 6.....	60	60	84
K. 7.....	—	60	84
K. 8.....	—	—	84

Med tillägg av dessa belopp skulle lönerna i respektive lönegrader komma att vid olika tjänstetid utgå med å nedanstående tablå angivna belopp, därvid som jämförelse upptagits jämväl de på i det föregående angivet sätt reducerade lönerna i lönegraderna B. 6—B. 8.

Lönegrad	Begynnelselön	Lön efter en tjänstetid av		
		3 år	6 år	9 år
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
K. 6	1,170 (— 14)	1,350 (+ 22)	1,470 (— 2)	1,614 (— 2)
B. 6	1,184	1,328	1,472	1,616
K. 7	1,290 (+ 17)	1,410 (— 7)	1,590 (+ 29)	1,734 (+ 29)
B. 7	1,273	1,417	1,561	1,705
K. 8	1,410 (+ 58)	1,530 (+ 34)	1,650 (+ 10)	1,854 (+ 40)
B. 8	1,352	1,496	1,640	1,814

Siffrorna inom parentes angiva de belopp, med vilka de sålunda reglerade lönebeloppen inom löneplanen K överstiga respektive understiga de reducerade lönebeloppen i motsvarande lönegrader inom löneplanen B.

Av tablån framgår, att genom den ifrågasatta anordningen lönebeloppen för försvarsväsendets sjuksköterskepersonal i vissa fall komma att överstiga de reducerade lönebeloppen för angivna lönegrader i löneplanen B. Härvid

bör emellertid beaktas, att de belopp, med vilka lönerna i B-löneplanen reducerats, måhända kunna anses jämförelsevis högt beräknade och att även andra normer för uppskattning av värdet av naturaförmånerna kunna tänkas ifrågakomma.

I fortsättningen av sin skrivelse hava ämbetsverken även gjort en jämförelse mellan avlöningsförmånerna för försvarsväsendets sjuksköterskepersonal och motsvarande i kommunal tjänst anställd personal, varvid ämbetsverken funnit, att de till den förstnämnda personalen utgående avlöningsbeloppen i allmänhet äro jämförelsevis väl avvägda i förhållande till genomsnittsavlöningen för den i kommunal tjänst anställda personalen. Vad sålunda anförts, gällde sjuksköterskepersonalen i allmänhet. För sjuksköterskepersonalen vid garnisonssjukhuset i Stockholm komme däremot även med den av ämbetsverken föreslagna löneförbättringen lönebeloppen att ligga avsevärt under dem, som utginge till motsvarande personal vid såväl Stockholms stads sjukhus som vid serafimerlasarettet. Enligt en till »betänkande rörande serafimerlasarettets ekonomi samt rörande lasarettets ställning och verksamhet» — statens offentliga utredningar 1936: 1 — fogad bilaga nr 11 åtnjöte sålunda vid serafimerlasarettet anställd sjuksköterska en begynnelselön av 1,674 kronor och en slutlön av 2,727 kronor, värdet av naturaförmånerna frånräknat.

Ämbetsverken hava i detta sammanhang erinrat om att arméförvaltningen redan i sin skrivelse den 31 augusti 1931 rörande lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1932/1933 framlagt förslag om lönereglering för sjuksköterskepersonalen vid garnisonssjukhuset, vilket förslag innebar, att begynnelselönen för översköterska skulle bestämmas till 1,530 kronor samt att lönen efter 3, 6 och 9 års anställning skulle utgå med 1,770, 2,010 och 2,250 kronor. För husmoder samt operations- och röntgensköterska skulle begynnelselönen utgöra 1,770 kronor samt lönen efter 3, 6 och 9 års anställning 2,010, 2,250 och 2,490 kronor. Som emellertid detta arméförvaltningens förslag, enligt vad som framginge av statsverkspropositionen till 1932 års riksdag, icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd, och då det ur vissa synpunkter kunde anses mindre välbetänkt att införa särbestämmelser för en särskild grupp av sköterskepersonalen hade ämbetsverken i sitt utlåtande den 21 oktober 1935 över svensk sjuksköterskeförenings förut omförmälda skrivelse den 16 augusti 1934 ansett sig böra stanna vid att för sjuksköterskepersonalen vid garnisonssjukhuset i Stockholm föreslå enahanda lönereglering, som då ifrågasattes för övrig sjuksköterskepersonal vid försvarsväsendet.

Beträffande denna fråga har emellertid *arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse* i ämbetsverkens nu förevarande skrivelse anfört följande:

Oberoende av de sålunda tidigare uttalade betänkligheterna anser sjukvårdsstyrelsen det ofrånkomligt att bereda sjuksköterskepersonalen vid garnisonssjukhuset i Stockholm högre löneförmåner än motsvarande personal vid försvarsväsendet i övrigt. Härvid torde lönebeloppen — sammanställda i en särskild tillfällig löneplan för här avsedd personal — lämpligen kunna bestämmas i enlighet med de av arméförvaltningen i skrivelsen den 31 augusti 1931 föreslagna, varigenom nära överensstämmelse synes kunna vinnas med de lönebelopp, som tillkomma vid serafimerlasarettet anställda sjuksköterskor.

Marinförvaltningen har för sin del i samma skrivelse framhållit, att lönerna till sjuksköterskepersonalen vid i landsorten belägna, till försvaret hörande sjukhus icke borde understiga de för garnisonssjukhusets i Stockholm personal föreslagna med större belopp än som svarade mot den skillnad, som kunde anses betingad av orternas olika beskaffenhet i dyrortshänseende. I anslutning härtill ansåge marinförvaltningen önskvärt, att vid en kommande allmän lönereglering åvägabragtes en bättre avvägning mellan lönerna till personalen å ena sidan i landsorten och å den andra i Stockholm än den, som kommit till uttryck i ämbetsverkens föreliggande förslag.

Med anledning av ämbetsverkens nyssnämnda förslag har *svensk sjuksköterskeförening* i underdänig skrivelse den 10 november 1936 framhållit, att ämbetsverken vid den jämförelse, som i deras utredning gjorts mellan avlöningsförmånerna för å ena sidan försvarsväsendets sjuksköterskepersonal och å andra sidan befattningshavare tillhörande den civila förvaltningen utgått från ett för högt värde vid uppskattningen av de naturaförmåner, som tillkomme förstnämnda personal. Enligt föreningens mening borde den värdering av naturaförmånerna, som i praktiken för närvarande tillämpades för serafimerlasarettets sjuksköterskepersonal, även läggas till grund vid beräkandet av värdet av motsvarande till försvarsväsendets sjuksköterskepersonal utgående förmåner. För att sistnämnda personal skulle erhålla något så när lika löneförmåner med motsvarande sjuksköterskepersonal vid statens civila sjukhus, borde samtliga sjuksköterskor vid försvarsväsendet uppflyttas en lönegrad utöver vad ämbetsverken föreslagit i sin förutnämnda skrivelse den 10 november 1936. För sjuksköterskepersonalen vid garnisonssjukhuset i Stockholm borde särskilda avlöningsbestämmelser införas i enlighet med vad arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse i nyssnämnda skrivelse den 10 november 1936 föreslagit beträffande denna personal.

I utlåtande i ärendet den 9 december 1936 har *försvarsväsendets lönenämnd* anfört, bland annat, följande:

Lönenämnden får till en början framhålla, att ett genomförande av förvaltningarnas föreliggande förslag visserligen skulle bringa lönebeloppen i en något bättre överensstämmelse med lönerna för motsvarande befattningshavare vid vissa civila sjukhus, men ingalunda utgöra någon definitiv lösning av ifrågavarande sjuksköterskepersonals lönefråga. Det torde likvisst hava varit riksdagens mening att genom den begärda utredningen nå fram till en sådan lösning av förevarande lönefråga, att densamma — om ock ej i allo definitiv — dock kunde utgöra en lönereglering i verklig mening för den personal, varom här är fråga. Förvaltningarnas förslag innebär icke i något avseende en dylik lösning av frågan utan har karaktären av ett fortsatt provisorium. Lönenämnden har därför funnit detsamma icke böra läggas till grund för ett förslag i ämnet till riksdagen.

Lönenämnden får erinra, att garnisonssjukhuset i Stockholm är avsett att i sinom tid ingå såsom en del i det nya karolinska sjukhuset. Tillkomsten av detta sjukhus kommer även att påverka serafimerlasarettets framtida ställning. I två den 25 augusti och den 21 december 1935 dagtecknade betänkanden hava särskilda av Kungl. Maj:t tillkallade sakkunniga behandlat

frågorna om *dels* serafimerlasarettets ekonomi, *dels* ock lasarettets ställning och verksamhet (statens offentliga utredningar 1936: 1). Dessa betänkanden lades till grund för proposition nr 171 till 1936 års riksdag angående karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet, vilken proposition även vann riksdagens bifall (skrivelse nr 214/1936). I nämnda proposition anförde chefen för ecklesiastikdepartementet bland annat, att statens övertagande av verksamheten vid serafimerlasarettet borde äga rum från och med den 1 juli 1937. Vidkommande det av de sakkunniga framlagda lönerегleringsförslaget framhöll departementschefen, att det syntes vara erforderligt att göra det samma till föremål för ett grundligare överbäggande än som under föreliggande förhållanden varit möjligt. Förslag i sistnämnda avseende torde vara att förvänta till 1937 års riksdag.

Enligt de sakkunnigas förslag skulle sjuksköterska vid serafimerlasarettet erhålla ordinarie anställning och inplaceras i lönegraden B 7 i löneplanen för befattningshavare vid den allmänna civilförvaltningen. Assistentköterskorna skulle upptagas såsom extra ordinarie befattningshavare med lön enligt lönegraden 5 i gällande kungörelse med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid nyreglerade verk inom allmänna civilförvaltningen.

Av betänkandet den 21 december 1935 inhämtas vidare, att vissa befattningshavare bland sjukvårdspersonalen vid serafimerlasarettet för närvarande åtnjuta kontant lön jämte fri kost m. m., medan större delen av personalen innehar bruttolön, från vilken avdrag sker för bostad och kost, i den mån sådan förmån åtnjutes. Naturaförmånerna beräknas därvid till 1,134 kronor (kost à 1:75 kr. i 360 dagar = 630 kr., bostad, enskilt rum à 42 kr. i 12 månader = 504 kr.). Därest vederbörande disponerar två rum, beräknas de sammanlagda förmånernas värde enligt uppgift från sysslomanskontoret till 1,374 kronor.

Lönenämnden har ansett sig böra undersöka, huruvida icke försvarsväsendets sjuksköterskepersonal kunde, på sätt föreslagits för all motsvarande personal vid serafimerlasarettet och såsom redan är förhållandet vid statens sinnessjukhus, erhålla lön efter ett bruttolönesystem. Förvaltningarna hava utan närmare motivering anført, att »budgettekniska skäl» skulle lägga hinder i vägen för genomförande av en dylik anordning. Lönenämnden har icke kunnat finna denna invändning bärande. Fastmer har det synts lönenämnden kunna vara till fördel ur budgetteknisk synpunkt, att kostnaderna för sjuksköterskepersonalens avlöning helt komme att belasta avlöningsanslagen och icke, såsom nu är förhållandet, fördelas på olika anslag under fjärde huvudtiteln. Arbetet med uträknandet och redovisningen av de avdrag å kontantlönerna, som personalen måste vidkännas för vissa naturaförmåner, torde — med hänsyn till den relativt ringa personal, det här gäller — icke vara av nämnvärd betydelse. Förvaltningarna hava vidare anført, att en dylik åtgärd skulle medföra vittgående konsekvenser beträffande annan delvis med naturaförmåner avlönad personal vid försvarsväsendet. Någon jämförelse mellan sjuksköterskepersonalen och det fast anställda manskapet i allmänhet torde i förevarande avseende knappast hava av förvaltningarna åsyftats. Däremot ligger givetvis en jämförelse mellan sjukvårds- och ekonomipersonalen vid försvarsväsendet nära till hands. Men även mellan dessa grupper föreligger dock vissa olikheter, som torde kunna motivera en olikhet i lönesystemet. Lönenämnden kan emellertid för sin del icke finna, att det skulle vara en konsekvens av särskilt betänkligt slag, om det vid en närmare undersökning skulle befinnas, att införandet av ett bruttolönesystem för sjuksköterskorna borde medföra, att även ekonomipersonalen vid försvarsväsendet finge samma lönesystem.

Vid bedömandet av nu föreliggande spörsmål har lönenämnden särskilt ansett sig böra beakta, att det endast genom införande av ett bruttolönesystem torde vara möjligt att erhålla en mera definitiv lönereglering för sjukvårdspersonalen, då därigenom anslutning kan ske till ett avlöningsreglemente, som gäller för större grupper av befattningshavare, däribland för personalen vid statens övriga sjukvårdsinrättningar. Om ifrågavarande personal på lämpligt sätt inpassas under ett sådant reglemente, bliva nämligen de ändringar i detta reglemente, som kunna komma att införas, automatiskt gällande även för sjukvårdspersonalen.

Med avseende å vad här anförts har lönenämnden kommit till den bestämda uppfattningen, att det skulle vara övervägande fördelar förenade med avskaffande av det nuvarande lönesystemet för försvarsväsendets sjukvårdspersonal och införande i stället av ett bruttolönesystem, med skyldighet för personalen att vidkännas ersättning till statsverket för utgående naturaförmåner. Lönenämnden anser sig därför böra förorda en sådan åtgärd.

I fortsättningen av sitt utlåtande har lönenämnden till närmare prövning upptagit frågan, huruvida ifrågavarande personal borde beredas ordinarie anställning. Härvid har lönenämnden av anförda skäl ansett sig icke böra — åtminstone för närvarande — tillstyrka, att försvarsväsendets sjuksköterskepersonal beredes ordinarie anställning. I anslutning härtill har lönenämnden ytterligare anført:

Lönenämnden anser emellertid en tillfredsställande lönereglering för denna personal kunna ernås med bibehållande av dess nuvarande extra ordinarie anställning. Med hänsyn till det på flera håll genomförda samarbetet mellan de militära sjukhusen och landstingen och då ifrågavarande befattningshavare förrätta arbete av samma slag som vid andra sjukhus, anser nämnden för sin del övervägande skäl tala för att, därest personalen erhåller bruttolön, å densamma tillämpas de för icke-ordinarie befattningshavare vid den allmänna civilförvaltningen gällande bestämmelserna. I anslutning till att serafimerlasarettets sjuksköterskor föreslagits skola placeras i lönegraden B. 7, anser lönenämnden lämpligt, att även försvarsväsendets sjuksköterskor såsom extra ordinarie befattningshavare erhålla placering i lönegraden 7 av löneplanen för extra ordinarie tjänstemän vid allmänna civilförvaltningen. I likhet med vad som är förhållandet vid serafimerlasarettet torde samtliga sjuksköterskor böra erhålla samma lönegradsplacering och den nuvarande åtskillnaden mellan personal, tillhörande lönegraderna K. 6 och K. 7, försvinna. Häremot skulle kunna invändas, att sjuksköterskorna vid truppförbanden icke hava samma kvalificerande tjänstgöring som de vid sjukhusen och därför borde erhålla en lägre lönegradsplacering. Det är dock att märka, att truppförbandens sjuksköterskor hava en lång daglig tjänstgöring. Lönenämnden får därför föreslå, att samtliga ifrågavarande sköterskor placeras i lönegraden Eo. 7.

Vidkommande husmoder vid sjukhus, vilken nu är placerad i lönegraden K. 8, föreslår lönenämnden hennes inplacering i lönegraden Eo. 9, varigenom den nu förefintliga skillnaden i löneställning mellan henne och sjuksköterskorna i stort sett kommer att bibehållas.

Vad angår den på löneplanen K. 1, har lönenämnden inhämtat, att i denna lönegrad äro placerade dels rödakorselever under sista året av deras utbildning, dels ock icke sjuksköterskeutbildade biträden. Enligt lönenämndens mening saknas anledning att för framtiden bibehålla en extra ordinare befattning i denna låga lönegrad. Den biträdespersonal, som kan anses erforderlig vid

militärsjukhusen, torde i stället böra erhålla ställning såsom extra tjänstemän med lön enligt den för dylika tjänstemän gällande löneplanen eller anställas mot visst arvode. Möjligen kunna vissa övergångsbestämmelser finnas erforderliga.

Assistentköterskor, som kunna finnas erforderliga vid försvarsväsendet, anser lönenämnden böra i likhet med vad som föreslagits för motsvarande befattningshavare vid serafimerlasarettet inplaceras i lönegraden Eo. 5.

För erhållande av en jämförelse mellan nu utgående och föreslagna avlöningsförmåner har lönenämnden uppgjort två tablåer (tablå I och tablå II), vilka torde få såsom bilagor vidfogas protokollet (se Bil. nr 1 och 2).

Vid uppgörandet av dessa tablåer har lönenämnden, när det gällt att beräkna värdet av till personalen utgående naturaförmåner, till utgångspunkt tagit de belopp, vartill dessa förmåner uppskattas vid serafimerlasarettet, eller respektive 1,134 kronor (vid ett rum) och 1,374 kronor (vid två rum). I tablå II hava endast upptagits de tre dyrortsgrupper, till vilka orter med garnisonssjukhus, där husmödrar finnas anställda, äro hänförda.

En lönereglering enligt här förut angivna grunder har av lönenämnden approximativt beräknats medföra en kostnadsökning icke överstigande 40,000 kronor för samtliga försvarsgrenar.

Lönenämnden har slutligen erinrat, att försvarsväsendets sjuksköterskepersonal i pensionshänseende vore ansluten till statens pensionsanstalt och att en pensionsreglering för densamma genomförts vid 1936 års riksdag. Då ifrågavarande befattningshavare i många fall efter en tids anställning vid försvarsväsendet överginge till tjänst hos landsting, kommuner eller dylikt, ansåge lönenämnden praktiska synpunkter tala för att försvarsväsendets sjuksköterskepersonal alltjämt bibehölles vid sin pensionsrätt i statens pensionsanstalt. Enär personalen i fråga i följd härav komme att själv erlägga pensionsavgifter till nämnda anstalt, borde den ej vidkännas pensionsavdrag å lönen.

I ett i anledning av lönenämndens nyssberörda förslag avgivet, den 15 januari 1937 dagtecknat gemensamt utlåtande i ärendet hava *arméförvaltningens civila departement* och *sjukvårdsstyrelse*, *marinförvaltningen* samt *flygförvaltningen* anfört, att ämbetsverken med hänsyn till i ärendet anförda omständigheter icke ansett sig böra motsätta sig, att en definitiv lönereglering nu genomfördes för försvarsväsendets sjuksköterskepersonal. En förutsättning härför syntes dock vara, att en liknande lönereglering samtidigt genomfördes för serafimerlasarettets personal.

Beträffande de av lönenämnden föreslagna avlöningsbestämmelserna för försvarsväsendets sjukvårdspersonal hava ämbetsverken stannat i olika meningar.

Efter att hava erinrat om att lönenämnden tidigare motsatt sig införandet av ett bruttolönesystem för ifrågavarande personal, har *arméförvaltningens civila departement* i detta avseende anfört följande:

I föreliggande utlåtande har lönenämnden prövat konsekvenserna med avseende å försvarsväsendets ekonomipersonal av att bruttolönesystem införes

för sjukvårdspersonalen och funnit, att några betänkligheter icke skulle behöva möta mot en dylik åtgärd. I varje fall har emellertid civila departementet utgått från att dylika konsekvenser kunna uppkomma jämväl beträffande det fast anställda manskapet och i första hand beträffande äldre, gift manskap. Det är möjligt, att en blivande utredning kan häva de betänkligheter, som civila departementet fortfarande hyser mot en övergång till bruttolönesystem för delvis med naturaförmåner avlönad personal vid försvarsväsendet. Men innan en dylik utredning kommit till stånd, synes det departementet knappast vara tillrådligt att göra någon ändring för sjukvårdspersonalen, även om denna grupp är fåtalig.

Ämbetsverken hava vid tidigare företagen jämförelse i lönehänseende mellan försvarsväsendets sjukvårdspersonal å ena sidan och motsvarande personal vid statens civila sjukhus samt kommunala sjukhus å den andra utgått från det värde å naturaförmånerna, som legat till grund för pensionsförmånernas bestämmande. Det har synts ganska naturligt att tillämpa dessa värden, som så nyligen beräknats och kommit till uttryck i en statlig, officiell utredning. Med tillämpning av dessa värden hade ämbetsverken kommit till det resultatet, att, därest ämbetsverkens förslag till löneförbättring genomfördes, försvarsväsendets sjuksköterskepersonal bleve jämförelsevis väl tillgodosedd i lönehänseende.

Om man emellertid lika med lönenämnden vill tillämpa andra och lägre värden å naturaförmånerna, kan det ifrågasättas, huruvida icke kravet på löneförbättring för ifrågavarande personal kan tillgodoses genom uppflyttning en lönegrad, på sätt i svensk sjuksköterskeförenings framställning i ämnet den 10 november 1936 föreslagits. Att civila departementet icke förut velat förorda en dylik lösning av förevarande lönespörsmål, beror på den utgångspunkt i fråga om uppskattning av naturaförmåner, som, på sätt ovan framhållits, tidigare tagits. Men övergår man till nu berörda ändrade normer för uppskattning av naturaförmånerna, synes det civila departementet, som om löneställningen för ifrågavarande personal bleve lämpligen avvägd genom personalens uppflyttning i respektive lönegrad K. 7 för sjuksköterskor vid arméns sjuksköterskekar och avdelningssköterskor, i lönegrad K. 8 för operations- och röntgensköterskor samt i en ny lönegrad K. 9 för husmödrar, den sistnämnda med begynnelselön å 1,530 kronor och slutlön å 1,890 kronor.

Ett genomförande av nu förordade löne reglering för sjuksköterskepersonalen torde komma att medföra en kostnadsökning av omkring 9,000 kronor för lantförsvaret, 1,200 kronor för sjöförsvaret och — efter fullbordad organisation — 960 kronor för flygvapnet.

Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, marinförvaltningen och flygförvaltningen hava i förevarande avseende anført, att de icke kunde överblicka, i vad mån det av lönenämnden föreslagna bruttolönesystemet för sjukvårdspersonalen komme att vid tillämpningen medföra tekniska svårigheter. Då emellertid detta system syntes innebära icke oväsentliga fördelar för den kvinnliga sjukvårdspersonalen, ville styrelsen och förvaltningarna icke motsätta sig införandet därav. Med avseende å lönegradsplaceringen av nu ifrågavarande personal hade densamma av lönenämnden anpassats efter den föreslagna lönegradsplaceringen av serafimerlasarettets sjuksköterskor. Häremot hade marinförvaltningen, lika litet som flygförvaltningen och sjukvårdsstyrelsen, något att invända. Sjukvårdsstyrelsen och förvaltningarna ansåge det av

lönenämnden framlagda förslaget vara ägnat att gagna den militära sjukvården och denna sjukvårds samarbete med den civila sjukvården. De funne sig därför böra för sin del tillstyrka lönenämndens förslag, även i vad det avsåge tillämpningen å sjukvårdspersonalen av avlöningsreglementet för icke-ordinarie befattningshavare vid den allmänna civilförvaltningen, därvid dock de i detta reglemente intagna bestämmelserna om övertidsersättning icke borde gälla för försvarsväsendets sjukvårdspersonal. Vidare borde, därest de för icke-ordinarie befattningshavare vid allmänna civilförvaltningen gällande bestämmelserna vunne tillämpning å sjukvårdspersonalen vid försvarsväsendet, denna personal bibehållas vid de särskilda förmåner, som nu komme den till del i form av semester under 30 dagar och läkarvård m. m. på statsverkets bekostnad.

Sedan Kungl. Maj:t anbefallt lönenämnden att, i anledning av civila departementets i förenämnda utlåtande den 15 januari 1937 avgivna förslag till lönereglering för försvarsväsendets sjuksköterskepersonal, avgiva förnyat yttrande i ärendet, har lönenämnden till åtlydnad härav i utlåtande den 16 februari 1937 anført, bland annat:

Ämbetsverken hava bland annat uttalat, att förutsättningen för att en definitiv lönereglering för försvarsväsendets sjuksköterskor och ej, såsom ämbetsverken tidigare föreslagit, en provisorisk löneförbättring skulle genomföras, syntes vara, att en liknande lönereglering samtidigt genomfördes för serafimerlasarettets personal. Lönenämndens förevarande förslag är uppgjort just med hänsyn till den sålunda angivna förutsättningen. Enligt vad lönenämnden har sig bekant torde proposition i sistnämnda avseende även komma att föreläggas innevarande års riksdag, varför ur angiven synpunkt hinder icke synes föreligga att samtidigt framlägga förslag om definitiv lönereglering för försvarsväsendets sjuksköterskepersonal, vilket därvid givetvis i tillämpliga delar bör anpassas efter den blivande propositionen angående serafimerlasarettets personal.

Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, marinförvaltningen och flygförvaltningen hava i huvudsak anslutit sig till nämndens förslag. Civila departementet har däremot anført vissa betänkligheter mot införandet av ett bruttolönesystem och för sin del förordat bibehållande av nettolönesystemet för ifrågavarande personal, dock med viss ändrad lönegradsplacering. De anförda betänkligheterna hava icke synts lönenämnden vara av beskaffenhet att kunna föranleda lönenämnden att ändra den ståndpunkt beträffande ifrågavarande lönespörsmål, som lönenämnden intagit vid utarbetandet av sitt ifrågavarande förslag. Lönenämnden vidhåller därför den uppfattningen, att det endast genom införandet av ett bruttolönesystem torde vara möjligt att erhålla en mera definitiv lönereglering för sjukvårdspersonalen.

Lönenämnden får vidare framhålla, att verkställd undersökning giver vid handen, att det av civila departementet nu framlagda förslaget till lönegradsplacering för ifrågavarande personal skulle komma att försvåra en eventuell framtida övergång från netto- till bruttolönesystem enligt lönenämndens förslag. Två lönenämndens utlåtande bilagda tabeller utvisa den löneökning, respektive löneminskning, som skulle uppstå vid övergång från lönegraderna K. 7, 8 och 9 till lönegraderna Eo. 7 och 9. Härav framgår, att minskning skulle inträda dels vid övergång från lönegraden K. 7 till lönegraden Eo. 7 med 60 kronor på A-ort, dels ock vid övergång från lönegraden K. 8 till lönegraden Eo. 7 med respektive 192, 128, 63 och 11 kronor på A-, B-, C- och D-ort.

Redan med hänsyn härtill anser sig lönenämnden icke kunna förorda bifall till civila departementets berörda förslag.

Skulle Kungl. Maj:t emellertid finna ett beslut från riksdagens sida böra föreligga beträffande serafimerlasarettets personal innan en definitiv löne-reglering för försvarsväsendets sjuksköterskepersonal i huvudsaklig överens-stämmelse med de av lönenämnden uppdragna riktlinjerna kan genomföras, anser lönenämnden — särskilt med hänsyn till den löneförbättring, som så nyligen som vid 1936 års riksdag införts för nämnda personal — skäl knappast föreligga att nu vidtaga några löneregleringsåtgärder av provisorisk natur. I varje fall torde, därest dylika åtgärder komma att föreslås, böra iakttagas, att därigenom den definitiva lönereglering, som enligt lönenämndens mening snarast möjligt bör komma till stånd, icke försvåras.

Vad till en början angår frågan om försvarsväsendets sjuksköterskeperso-nals *anställningsförhållanden* hava såväl de i ärendet hörda ämbetsverken (arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse, marinförvalt-ningen och flygförvaltningen) som försvarsväsendets lönenämnd ansett sig icke böra — åtminstone för närvarande — tillstyrka, att personalen i fråga, såsom svensk sjuksköterskeförening i sin förenämnda skrivelse den 16 augusti 1934 hemställt, beredes ordinarie anställning.

*Departements-
chefen.*

Ej heller jag anser mig för närvarande kunna förorda någon ändring i de nu gällande bestämmelserna i förevarande avseende utan tillstyrker, att sjuk-sköterskorna vid försvarsväsendet tillsvidare bibehållas såsom icke-ordinarie befattningshavare.

Vad därefter angår frågan om ifrågavarande personals *avlöningsförhållan-den* har, såsom av den föregående redogörelsen framgår, den i ärendet verk-ställda utredningen utmynnat i två från varandra väsentligt skilda förslag.

Å ena sidan har arméförvaltningens civila departement, efter att tidigare hava i skrivelse den 10 november 1936 gemensamt med arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, marinförvaltningen och flygförvaltningen framlagt förslag om beredande av tillfällig löneförbättring med vissa mindre belopp åt för-svarsväsendets sjuksköterskepersonal, i sitt senare gemensamt med samma myndigheter den 15 januari 1937 avgivna utlåtande hemställt, att den ifråga-satta löneförbättringen måtte åvägbringas genom uppflyttning en lönegrad av de sjuksköterskor, som för närvarande åtnjuta avlöning enligt 6—8 löne-graderna i den i kungörelsen den 30 juni 1936 angående ändring i vissa delar av kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet intagna löneplanen K. En dylik lönereglering skulle medföra en kostnads-ökning för samtliga försvarsgrenar av omkring 11,160 kronor.

Å andra sidan har försvarsväsendets lönenämnd i sitt förenämnda utlå-tande den 9 december 1936 framlagt förslag om en definitiv lönereglering för försvarsväsendets sjukvårdspersonal genom införande av ett bruttolönesystem med skyldighet för personalen att vidkännas ersättning till statsverket för utgående naturaförmåner och med tillämpning å densamma av de för icke-ordinarie befattningshavare vid den allmänna civilförvaltningen gällande avlö-ningsbestämmelserna. Detta förslag hava sjukvårdsstyrelsen samt marin- och

flygförvaltningarna funnit innebära icke oväsentliga fördelar för personalen och fördenskull tillstyrkt detsamma.

Beträffande de skäl som anförts för och emot de olika förslagen får jag hänvisa till den i det föregående lämnade redogörelsen.

För egen del håller jag i likhet med lönenämnden före, att en mera definitiv lönereglering för försvarsväsendets sjukvårdspersonal knappast kan ernås annat än genom övergång till ett bruttolönesystem. Endast därigenom kan en önskvärd anknytning ske till de avlöningsbestämmelser, som gälla eller äro avsedda att bliva gällande för personalen vid statens övriga sjukvårdsinrättningar, och därigenom avlägsnas också på ett enkelt sätt de ojämnheter i avlöningshänseende, som måste uppstå med det nuvarande lönesystemet med dess för alla orter lika nettolöner.

De invändningar, som från ämbetsverkens och främst arméförvaltningens civila departements sida rests mot införandet av bruttolönesystem för försvarsväsendets sjukvårdspersonal, synas mig icke vara av sådan art, att de behöva ingiva några mera allvarliga betänkligheter mot vidtagandet av en dylik åtgärd. En av de mera vägande invändningarna hänför sig till farhågor, att bruttolönesystemets införande för sjukvårdspersonalen skulle medföra vittgående konsekvenser beträffande annan delvis med naturaförmåner avlönad personal vid försvarsväsendet, såsom ekonomipersonal och viss personal av manskapet. Mellan dessa senare personalgrupper och sjuksköterskepersonalen föreligga dock både med avseende å utbildning och tjänsteuppgifter sådana olikheter, att ett sammanförande av dem under samma lönesystem icke framstår såsom någon tvingande nödvändighet. I varje fall är detta ett spörsmål, som icke behöver upptagas till behandling i förevarande sammanhang.

På grund av vad sålunda anförts finner jag mig böra tillstyrka, att vid den lönereglering, som i enlighet med riksdagens förra året uttalade önskan nu torde böra genomföras för försvarsväsendets sjuksköterskepersonal, det nuvarande nettolönesystemet ersättes med ett bruttolönesystem, innebärande skyldighet för personalen att vidkännas ersättning till statsverket för utgående naturaförmåner.

Lönenämndens förslag till lönereglering har uppgjorts under hänsynstagande till de löneförmåner, som från och med nästkommande budgetår äro avsedda att tillkomma serafimerlasarettets sjuksköterskepersonal. Enligt vad jag erfarit kommer chefen för ecklesiastikdepartementet att senare denna dag underställa Kungl. Maj:ts prövning frågan om avlåtande till riksdagen av proposition angående lönereglering för personalen vid serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset m. m. Därvid lär komma att föreslås, att inspektionsköterska — ungefär motsvarande husmoder vid garnisonssjukhuset — och sjuksköterskor vid serafimerlasarettet skola placeras i lönegraderna B 11 respektive B 7 för ordinarie tjänstemän, ävensom att assistentsköterskor skola placeras i lönegraden 5 av löneplanen för extra ordinarie tjänstemän vid allmänna civilförvaltningen. Frånsett assistentsköterskorna skall således sjuksköterskepersonalen vid serafimerlasarettet enligt detta förslag erhålla ordinarie anställning.

Såsom jag i det föregående framhållit böra emellertid försvarsväsendets sjuksköterskor alltjämt bibehålla sin nuvarande ställning såsom icke-ordinarie befattningshavare. Lönenämnden har i sådant hänseende funnit övervägande skäl tala för att å nämnda personal skulle tillämpas de för icke-ordinarie befattningshavare vid den allmänna civilförvaltningen gällande avlöningsbestämmelserna. Häremot vill jag erinra därom, att flertalet av de civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavarna vid försvarsväsendet för närvarande har sina avlöningsförhållanden reglerade genom kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa av dessa befattningshavare, under det att, fränsett viss kontorspersonal, inga icke-ordinarie befattningshavare vid militära förband eller anstalter äro underkastade de för allmänna civilförvaltningen gällande bestämmelserna. I 1928 års kungörelse finnes också intagen en löneplan för extra ordinarie tjänstemän (Eo) med samma lönegradering som i gällande löneplan för motsvarande tjänstemän vid allmänna civilförvaltningen. Under sådana förhållanden synes det mig riktigare och ur systematisk synpunkt lämpligare, att de i 1928 års kungörelse intagna avlöningsbestämmelserna för extra ordinarie tjänstemän göras tillämpliga å de vid försvarsväsendet anställda sjuksköterskorna.

Vad beträffar sjuksköterskepersonalens inplacering i lönegrad, vill jag till en början ansluta mig till lönenämndens förslag, att husmödrarna, vilka för närvarande äro placerade i lönegraden K. 8, inplaceras i 9:e lönegraden av löneplanen för extra ordinarie tjänstemän i 1928 års avlöningskungörelse. Att husmoderbefattningarna vid garnisonssjukhusen sålunda ställas i ett något ogynnsammare läge i avlöningshänseende än inspektionssköterskebefattningen vid serafimerlasarettet, synes vara skäligt med hänsyn till att de arbetsuppgifter, som följa med den senare befattningen, måste anses vara åtskilligt mera krävande än de motsvarande uppgifter, som åvila husmödrarna vid garnisonssjukhusen. Vidare anser jag i likhet med lönenämnden, att de sjuksköterskor vid försvarsväsendet, vilka för närvarande äro placerade i lönegraden K. 7, nämligen operationssköterskor och röntgensköterskor, böra inplaceras i 7:e lönegraden av nyssnämnda löneplan. Vad beträffar de icke specialutbildade sjuksköterskorna vid försvarsväsendet, för närvarande placerade i lönegraden K. 6, har lönenämnden föreslagit, att även dessa skulle inplaceras i 7:e lönegraden av löneplanen för extra ordinarie tjänstemän, därvid såsom motiv anförts, att vid serafimerlasarettet samtliga sjuksköterskor föreslagits inplaceras i lönegraden B. 7. I förevarande hänseende får jag erinra därom, att såsom skäl för ett inplacering av samtliga sjuksköterskor vid serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset i en och samma lönegrad, B. 7, framför allt läres åberopas det förhållandet, att dessa sjukhus jämväl äro undervisningsanstalter för blivande läkare, vilket anses medföra avsevärt högre krav på sjukhuspersonalen i gemen. Motsvarande förhållande föreligger som bekant icke beträffande försvarsväsendets sjukvårdsanstalter. Vid sådant förhållande synes mig icke anledning föreligga att frångå den på kvalifikationsgrunder vilande indelningen av försvarsväsendets sjuksköterskor i röntgen- och operationssköterskor, å ena sidan, samt övriga skö-

terskor, å den andra, med en något högre löneställning för den förra gruppen än för den senare. Jag föreslår därför, att de sjuksköterskor vid försvarsväsendet, vilka icke äro operations- eller röntgensköterskor, vid den nu ifrågasatta löneregleringen inplaceras i 6:e lönegraden av löneplanen för extra ordinarie tjänstemän. För belysande av den ekonomiska innebörden för de ifrågavarande sjuksköterskorna av denna anordning har jag låtit upprätta en tablå upptagande de sålunda föreslagna löneförmånerna i förhållande till de nu utgående, därvid för uppskattande av naturaförmånernas värde använts samma beräkning som i lönenämndens tablåer. Denna tablå torde få såsom bilaga vidfogas protokollet (se Bil. nr 3).

Beträffande de för närvarande enligt lönegraden K. 1 avlönade undersköterskorna har lönenämnden ansett, att de icke längre böra bibehållas såsom extra ordinarie befattningshavare utan i stället ersättas med biträdespersonal med ställning såsom extra tjänstemän och med avlöning enligt för dylik personal gällande bestämmelser. Att en blivande utredning kan komma att visa, att de nuvarande undersköterskorna lämpligen böra ersättas med annan personal, är måhända icke uteslutet. Dock torde det knappast bliva möjligt att för framtiden helt utbyta dem mot biträdespersonal, då de nämligen för närvarande i viss utsträckning måste anlitas såsom ställföreträdare för sjuksköterskorna. Jag förutsätter, att arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ägnar frågan om denna personalgrupps ställning vederbörlig uppmärksamhet. För närvarande anser jag mig dock icke kunna tillstyrka någon ändring beträffande undersköterskornas anställningsförhållanden utan föreslår, att de tills vidare bibehållas såsom extra ordinarie tjänstemän med oförändrad avlöning enligt lönegrad K. 1.

Därest det för framtiden kan befinnas önskvärt att liksom vid serafimerlasarettet bland försvarsväsendets sjukvårdspersonal upptaga jämväl assistentsköterskor, torde, i anslutning till lönenämndens förslag, dessa böra inplaceras i lönegraden Eo. 5 av förenämnda löneplan i 1928 års kungörelse.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de närmare bestämmelser, som erfordras för den ifrågasatta löneregleringens genomförande, därvid jämväl de av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse samt marin- och flygförvaltningarna berörda särskilda förmånerna i form av semester och läkarvård m. m. torde böra upptagas till bedömande.

Såsom lönenämnden påpekat är försvarsväsendets sjuksköterskepersonal i *pensionshänseende* ansluten till statens pensionsanstalt, till vilken personalen själv har att erlægga vederbörliga pensionsavgifter. I likhet med lönenämnden anser jag praktiska skäl tala för att personalen ifråga även i fortsättningen bibehållas vid sin pensionsrätt i nämnda anstalt. Några pensionsavdrag å lönen torde därför icke böra ifrågakomma för densamma.

II. Staterna för de militära sjukhusen m. m.

Innan jag ingår på behandlingen av de särskilda staterna för de militära sjukhusen och för arméns sjuksköterskekår, vill jag erinra därom, att det

ökade behov av sjukvårdspersonal, som uppstått vid garnisons- och militär-sjukhusen till följd av att jämväl civila patienter numera mottagas till vård därstädes, sedan en följd av år delvis tillgodoses genom anställande av extra personal enligt särskilda av Kungl. Maj:t för ett år i sänder utfärdade brev, därvid kostnaderna belasta den under arméns avlöningsanslag upptagna anslagsposten för tillfälligt anställande av tjänstemän, oförutsedda utgifter m. m. Givetvis vore det önskvärt, att jämväl denna extra personal bleve redovisad på staterna. Emellertid råder för närvarande med hänsyn till arbetstidsförhållandena m. m. vid sjukhusen en viss osäkerhet rörande det verkliga behovet av dylik sjukvårdspersonal. Tiden synes därför nu icke vara lämplig att upptaga denna fråga till slutligt avgörande. Jag förutsätter emellertid, att sjukvårdsstyrelsen ägnar berörda spörsmål vederbörlig uppmärksamhet, så att förslag i ämnet kan föreläggas nästkommande års riksdag. För budgetåret 1937/1938 anser jag mig dock icke böra ifrågasätta någon utökning av den personal, som enligt försvarsbeslutet skall finnas å staterna för garnisons-sjukhusen och för arméns sjuksköterskekår.

Staten för garnisonssjukhuset i Stockholm. I statsverkspropositionen har slutsumman för denna stat, som för det nu löpande budgetåret är upptagen med ett belopp av 150,688 kronor, beräknats till 133,561 kronor.

I det i 1936 års riksdags särskilda utskotts utlåtande nr 1 intagna förslaget till stat för garnisonssjukhuset i Stockholm finnas upptagna, bland annat, dels en post å 39,828 kronor för avlöning till viss icke-ordinarie personal dels ock en post å 24,148 kronor till chefläkarens förfogande för anställande av viss betjäningsspersonal.

Såsom arméförvaltningen anført i sin skrivelse den 9 september 1936 angående lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1937/1938 lærer förstnämnda anslagspost vara beräknad för avlöning till dels följande extra ordinarie tjänstemän, nämligen: 1 maskinist i lönegrad Eo. 10, 1 eldare av 1. klass (Eo. 6), 1 automobilförare (Eo. 6), 1 eldare av 2. klass (Eo. 5) och 2 gårdsvaktmästare (Eo. 2), dels ock följande kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal, nämligen: 1 husmoder i lönegrad K. 8, 8 översköterskor (K. 6), 8 undersköterskor (K. 1), 1 köksförestånderska (K. 5), 3 kokerskor (K. 2) samt 1 tvättförestånderska (K. 4).

I enlighet med vad som i årets statsverksproposition anförts angående uppställningen av staterna under fjärde huvudtiteln torde av förenämnda personal eldaren av 2. klass, de båda gårdsvaktmästarna samt de tre kokerskorna böra överföras till gruppen betjäningsspersonal, vilken jämväl i övrigt bör beräknas i överensstämmelse med vad arméförvaltningen föreslagit.

Vidare torde, i enlighet med arméförvaltningens i denna del av försvarsväsendets lönenämnd i utlåtande den 29 oktober 1936 tillstyrkta förslag, den i lönegraden K. 5 för närvarande inplacerade köksförestånderskan, vars arbetsuppgifter synas vara väl jämförbara med dem, som åligga husmödrar av 1:a klass vid truppförband, böra i avlöningshänseende jämnställas med sistnämnda befattningshavare och följaktligen uppflyttas i lönegraden K. 7.

Vad slutligen sjukvårdspersonalen angår torde avlöning för densamma i staten böra beräknas i enlighet med de grunder, som i det föregående angivits, eller för husmoder enligt lönegraden Eo. 9, för operations- och röntgensköterskor enligt lönegraden Eo. 7, för övriga sjuksköterskor enligt lönegraden Eo. 6 samt för undersköterskor enligt lönegraden K. 1 av de i 1928 års kungörelse (nr 215) intagna löneplanerna för extra ordinarie tjänstemän (Eo.) respektive kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal (K.).

På grund av vad som nu anförts bör anslagsposten till icke-ordinarie befattningshavare i staten upptagas med ett belopp av 43,542 kronor.

Vidare torde den till chefläkarens förfogande för anställande av betjäningsspersonal avsedda anslagsposten böra upptagas med ett belopp av 33,967 kronor.

Övriga poster i staten torde böra upptagas i enlighet med 1936 års försvarsbeslut.

I detta sammanhang anser jag mig böra omförmäla, att chefläkaren vid garnisonssjukhuset i Stockholm uti en av arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse, jämte eget yttrande, den 23 december 1936 till Kungl. Maj:t överlämnad skrivelse gjort framställning om att den vid garnisonssjukhuset anställda sjukvårds- och ekonomipersonalen måtte beredas enahanda ställning i lönehänseende som motsvarande befattningshavare vid serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset. Arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse hava i sitt förenämnda yttrande i ärendet anfört, att de i och för sig icke hade något att erinra mot, att ifrågasättande personals ställning i lönehänseende förbättrades på nu angivet sätt. En sådan löneförbättring syntes dock kunna medföra betydande konsekvenser i fråga om löneställningen för annan personal vid försvarsväsendet.

I anledning av chefläkarens förevarande framställning vill jag framhålla, att den av mig i det föregående föreslagna löne regleringen för försvarsväsendets sjuksköterskepersonal medför, att de av chefläkaren framställda önskemålen, vad nämnda personal angår, bliva i viss mån tillgodosedda. Med hänsyn till att garnisonssjukhuset inom kort skall uppgå i karolinska sjukhuset, anser jag mig icke för närvarande böra därutöver ifrågasätta någon reglering av lönerna för personalen vid förstnämnda sjukhus.

I enlighet med vad som nu anförts kommer staten för garnisonssjukhuset i Stockholm att sluta å ett belopp av 147,337 kronor.

Staten för garnisonssjukhuset å Karlsborg. Enligt försvarsbeslutet har slutsumman för denna stat upptagits med ett belopp av 8,977 kronor, därav 1,740 kronor avsetts till arvode åt en sjukhusväbel, 5,991 kronor för avlöning till icke-ordinarie personal, 546 kronor till chefläkarens förfogande för anställande av ett köksbiträde samt 700 kronor till beredande av tjänstledighet åt personalen och till vikariatsersättning under sjukdom. Den för avlöning till icke-ordinarie personal avsedda anslagsposten torde hava beräknats för avlöning åt 2 sjuksköterskor i lönegraden K. 6, 1 eldare och gårdskarl (Eo. 4) samt 1 kokerska (K. 3).

Till följd av de numera tillämpade grunderna för staternas uppställning torde av denna personal eldaren och gårdskarlen samt kokerskan böra upptagas under rubriken »Betjäningsspersonal». Anslagsposten för avlöning till icke-ordinarie personal torde därefter med tillämpning av de i det föregående angivna grunderna för sjuksköterskornas avlöning böra upptagas med 4,848 kronor och anslagsposten till chefläkarens förfogande för anställande av betjäningsspersonal med 3,678 kronor.

Övriga anslagsposter torde böra upptagas i enlighet med försvarsbeslutet. Den föreslagna staten slutar å ett belopp av 10,966 kronor.

Staten för garnisonssjukhuset i Boden. Enligt 1936 års försvarsbeslut har denna stat upptagits med en slutsumma av 139,756 kronor, varav bland annat avsetts 2,580 kronor till arvoden åt två sjukgymnaster, 71,727 kronor för avlöning till icke-ordinarie personal och 33,986 kronor till chefläkarens förfogande för anställande av betjäningsspersonal.

I fråga om den för sjukgymnasterna avsedda anslagsposten har arméförvaltningen i sin förenämnda skrivelse den 9 september 1936 angående lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1937/1938 anfört följande:

I skrivelse till arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse har chefläkaren vid garnisonssjukhuset i Boden hemställt, att de båda vid sjukhuset anställda sjukgymnasterna, vilka för närvarande åtnjuta arvode med envar 1,290 kronor, måtte erhålla ett till 2,100 kronor förhöjt arvode jämte tre ålderstillägg, vart och ett å 180 kronor, att utgå efter 3, 6 och 9 års väl vitsordad tjänstgöring.

Till stöd för framställningen har anförts, bland annat, att sjukgymnasternas tjänstgöring i medeltal uppginge till 5 timmar om dagen men understundom kunde utsträckas ända till 8 timmar. Då de för fullgörande av sin tjänstgöring vid sjukhuset icke kunde åtaga sig annat arbete samt möjligheterna till privat sjukgymnastikpraktik i Boden vore så gott som uteslutna, vore sjukgymnasterna i stort sett hänvisade att existera på arvodet från sjukhuset — något som även med de mest blygsamma levnadsanspråk knappast vore möjligt i ett så dyrt samhälle som Boden.

Vidare har såsom jämförelse framhållits, att vid länslasarettet i Umeå, vilket i storlekshänseende kunde jämföras med garnisonssjukhuset i Boden, funnos anställda fyra sjukgymnaster, en var med ett arvode å 2,100 kronor jämte tre ålderstillägg, vart och ett å 180 kronor.

I anledning av vad chefläkaren nu anfört, vill det synas arméförvaltningen, som om en höjning av de till sjukgymnasterna utgående arvoden vore av förhållandena påkallad. En åtgärd härför lär icke kunna medföra några konsekvenser beträffande motsvarande arvodestagare vid garnisonssjukhuset i Stockholm, enär dennes arbetsförhållanden icke kunna anses jämförbara med de vid Bodensjukhuset anställda sjukgymnasternas.

Beträffande arvodesbeloppen för de båda sjukgymnasterna anser arméförvaltningen sig böra stanna vid att föreslå en förhöjning av desamma till 2,100 kronor för år räknat. Att härutöver medgiva särskilda ålderstillägg synes icke påkallat.

Försvarsväsendets lönenämnd har i sitt förberörda yttrande den 29 oktober 1936 i förevarande hänseende anfört följande:

Vidkommande sjukgymnasterna vid garnisonssjukhuset i Boden har

lönenämnden i likhet med arméförvaltningen funnit de till dem nu utgående arvoden alltför knappt utmätta i jämförelse med de arvoden, som tillkomma motsvarande personal vid det i storlekshänseende jämförbara läns lasarettet i Umeå. Lönenämnden har för övrigt redan i yttrande den 3 november 1931 över vissa delar av arméförvaltningens framställning rörande lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1932/1933 uttalat, att lönenämnden icke funnit anledning till erinran mot ett då framlagt förslag om viss löneförhöjning för sjukgymnast vid ifrågavarande garnisonssjukhus. Denna framställning föranledde dock med hänsyn till då rådande ekonomiska förhållanden icke någon framställning till riksdagen, ehuru en förbättring av befattningshavarens lönevillkor enligt vad dåvarande departementschefen uttalade syntes motiverad. Då med hänsyn särskilt till den omständigheten, att föga utsikt förefinnes till privatpraktik för ifrågavarande arvodestagare, vilka för sin utkomst äro i stort sett hänvisade till det ringa arvodet av 1,290 kronor för år, anser lönenämnden fortfarande en förhöjning av nämnda arvode vara motiverad, och då det av arméförvaltningen föreslagna beloppet, 2,100 kronor för år, icke synes oskäligt, anser sig lönenämnden böra biträda arméförvaltningens ifrågavarande förslag.

I likhet med arméförvaltningen och lönenämnden anser jag det skäligt, att arvodet till en var av ifrågavarande sjukgymnaster höjes till 2,100 kronor. Jag förordar sålunda, att den härför avsedda anslagsposten upptages med ett till 4,200 kronor förhöjt belopp.

Beträffande den för avlöning åt icke-ordinarie personal avsedda anslagsposten synes densamma i 1936 års försvarsbeslut hava beräknats för följande befattningshavare, nämligen: 1 trädgårdsmästare i lönegraden Eo. 8, 1 automobilförare (Eo. 6), 2 eldare av 2. klass (Eo. 5), 1 kontorsbiträde (Eo. 4), 2 portvakter (Eo. 2), 3 skrivbiträden (Eo. 2), 1 husmoder (K. 8), 3 översköterskor (K. 7), 17 översköterskor (K. 6), 16 undersköterskor (K. 1), 1 köksförestånderska (K. 5), 1 biträdande köksförestånderska (K. 4), 1 tvättförestånderska (K. 4) samt 2 kokerskor (K. 2).

Till följd av de nya grunderna för staternas uppställning torde av denna personal eldaren, portvakterna och kokerskorna böra i staten upptagas under rubriken »Betjäningspersonal».

I överensstämmelse med vad som i det föregående föreslagits i fråga om köksförestånderskan vid garnisonssjukhuset i Stockholm torde jämväl — på sätt arméförvaltningen föreslagit och lönenämnden tillstyrkt — köksförestånderskan vid garnisonssjukhuset i Boden böra erhålla förbättrad löneställning genom uppflyttning till lönegraden K. 7.

För sjukvårdspersonalen torde avlöning i staten böra beräknas enligt samma grunder som i det föregående angivits beträffande motsvarande personal vid garnisonssjukhuset i Stockholm.

I anslutning till vad som nu anförts och under hänsynstagande till den utgiftsökning, som uppstår till följd av den föreslagna löneregleringen för sjuksköterskepersonalen, torde anslagsposterna till icke-ordinarie personal och till betjäningsspersonal böra upptagas med 90,318 kronor respektive 45,518 kronor.

Slutligen torde de i särskilda utskottets statförslag upptagna posterna till vikariatsersättning under sjukdom, för beredande av tjänstledighet åt sjuk-

husets personal samt till sjukvård och underhåll åt sjuk personal böra sammanföras till en gemensam anslagspost å 9,700 kronor.

Övriga anslagsposter torde böra upptagas i enlighet med försvarsbeslutet. Den föreslagna staten slutar å ett belopp av 171,499 kronor.

Staten för arméns sjuksköterskekår. Antalet befattningar vid arméns sjuksköterskekår har i särskilda utskottets vid 1936 års riksdag av riksdagen i förevarande avseende godkända utlåtande nr 1 beräknats till 42. I detta antal torde utskottet jämväl hava inräknat den för krigsskolan avsedda sjuksköterskebefattningen. Vad sistnämnda befattning angår har i årets statsverksproposition föreslagits, att densamma skall upptagas å krigsskolans stat. Å staten för arméns sjuksköterskekår böra alltså för nästkommande budgetår upptagas 41 sjuksköterskebefattningar. I enlighet med de av mig i det föregående föreslagna nya avlöningsbestämmelserna för sjuksköterskepersonalen böra samtliga dessa befattningar upptagas i 6:e lönegraden av den i 1928 års avlöningsreglemente för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet intagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän. Den för avlöning åt innehavarna av dessa befattningar avsedda anslagsposten bör därför upptagas med ett belopp av 108,462 kronor. Anslagsposterna för anställande av extra sjuksköterskor och till ersättning åt sjuksköterskeelever för bostad med bränsle och lyse torde böra upptagas med samma belopp som för det nu löpande budgetåret eller respektive 10,500 kronor och 5,400 kronor.

Den föreslagna staten slutar å ett belopp av 124,362 kronor.

Staten för krigsskolan. Uti den i statsverkspropositionen för riksdagen framlagda staten för krigsskolan är under rubriken »C. Icke-ordinarie befattningshavare» upptagen en sjuksköterska i lönegraden K. 6, för vilken under den i staten upptagna avlöningsposten för avlöning till icke-ordinarie befattningshavare beräknats ett avlöningsbelopp av 1,410 kronor.

På grund av den i det föregående föreslagna löneregleringen för sjuksköterskepersonalen bör avlöning för ifrågavarande sjuksköterska i staten beräknas enligt lönegrad Eo. 6 och med ett belopp av 2,832 kronor ingå i nyssnämnda anslagspost för avlöning till icke-ordinarie befattningshavare, vilken sålunda bör upptagas med ett till 31,485 kronor förhöjt belopp.

Staten för krigsskolan bör därefter sluta å ett belopp av 268,122 kronor. Den härav betingade ändringen i den för riksdagen redan framlagda staten för krigsskolan läser det få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid vidtaga.

En jämförelse mellan medelsbehovet för avlöning åt de å förenämnda stater upptagna sjuksköterskorna enligt nu gällande avlöningsgrunder och enligt det av mig i det föregående framlagda förslaget visar, att den föreslagna löneregleringen kommer att för lantförsvarets del föranleda ökning av staternas slutsummor med sammanlagt omkring 96,000 kronor.

Emellertid är att märka, att sjuksköterskorna enligt nuvarande avlöningsförhållanden jämväl åtnjuta — förutom kontantlönen — vissa naturaförmåner

(logi, kost m. m.). Värdet av dessa förmåner kan för samtliga lantförsvarets sjuksköterskor beräknas uppgå till omkring 65,000 kronor, vadan sålunda den reella kostnadsökningen för den föreslagna löneregleringen kommer att för lantförsvarets del inskränka sig till cirka 30,000 kronor. Då lantförsvarets mathållnings- m. fl. anslag för nästkommande budgetår beräknats med hänsyn jämväl till sjuksköterskepersonalens naturaförmåner, böra lämpligen från dessa anslag överföras till avlöningsanslaget de medel som med det nya avlöningssystemet inflyta för kost m. m., liksom även erlagda hyresmedel för anvisade bostäder böra tillföras avlöningsanslaget. Med hänsyn härtill synes det här framlagda förslaget till lönereglering för sjuksköterskorna icke behöva medföra någon uppräknings av arméns avlöningsanslag i förhållande till vad i statsverkspropositionen föreslagits.

Staten för vid marinens sjukhus i Karlskrona anställd personal. Den för innevarande budgetår fastställda »Staten för vid flottans sjukhus i Karlskrona anställd personal», såsom anslagsposten för närvarande benämnes, slutar å ett belopp av 52,753 kronor.

Vid sjukhuset finnes anställd följande kvinnliga sjukvårdspersonal, nämligen 1 husmoder, 1 operations- och röntgensköterska, 5 avdelnings-sköterskor samt 1 nattsköterska. Därjämte finnes vid sjukhuset 1 köksförestånderska med lön enligt 5:e lönegraden å den i kungörelsen den 30 juni 1936 (nr 450) angående ändring i vissa delar av kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet intagna löneplanen K.

Inom den nya marinorganisationen har statens slutsumma av särskilda utskottet beräknats uppgå till 60,529 kronor.

Till grund för utskottets statberäkningar hava lagts bland annat de nya tjänsteförteckningar, som fastställts genom kungörelsen den 9 januari 1936 (nr 2) angående ändring i vissa delar av omförmälda kungörelse den 22 juni 1928 (nr 215). Beträffande sjuksköterskepersonalens löneförmåner har dock beaktats den lönegradsuppflyttning som föreslagits i 1936 års statsverksproposition. Personalen vid sjukhuset har av utskottet beräknats ökad med 1 särskild röntgensköterska, 4 sköterskebiträden och 1 kontorsbiträde.

I likhet med vad som anförts i fråga om köksförestånderskorna vid garnisonssjukhusen i Stockholm och Boden synes — på sätt lönenämnden i sitt utlåtande den 29 oktober 1936 anförte — jämväl köksförestånderskan vid ifrågasvarande sjukhus böra uppflyttas till lönegraden K. 7.

I enlighet med det anförda samt med tillämpning av dels de nya grunderna för staternas uppställande, dels ock de i det föregående föreslagna nya grunderna för sjuksköterskornas avlöning har jag låtit uppgöra förslag till stat för sjukhuset, slutande å ett belopp av 70,435 kronor.

Kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal vid kustartilleriet. Å vederbörlig, av Kungl. Maj:t fastställd stat för innevarande budgetår finnas uppförda 1 sjuksköterska vid Oscar-Fredriksborg, 1 sjuksköterska vid skeppsgossekären i Marstrand samt 1 kokerska vid Vaxholms kastell.

Till staten är fogad en anmärkning, enligt vilken nämnda kokerskebefattning vid nuvarande kokerskans avgång skall indragas såsom icke-ordinarie befattning.

Enligt kostnadsberäkningarna för den nya marinorganisationen skola under förevarande anslagsrubrik upptagas dels — i utbyte mot den nuvarande sjuksköterskan vid Oscar-Fredriksborg — 1 sjuksköterska vid Vaxholms kustartilleriregemente, dels 1 sjuksköterska vid Gotlands kustartillerikår, dels ock 1 kokerska vid Karlskrona kustartilleriregementes till Kungsholms fort förlagda del. Anslagsposten har beräknats till 3,624 kronor.

Vad först beträffar kokerskebefattningen i Kungsholms fort har densamma med innevarande budgetår uppförts i den s. k. arvodesförteckningen, enär befattningen befunnits icke längre vara av den natur, att den borde finnas upptagen å förevarande stat.

Enär skeppsgossekåren i Marstrand avses att förflyttas till Karlskrona efter den karlskrivning, som inträffar instundande april, kommer den vid kåren anställda sjuksköterskan att bliva överflödig i sin nuvarande befattning med utgången av innevarande budgetår. Då emellertid viss kustartilleriet tillhörande personal sannolikt kommer att vara förlagd till Gotland från hösten 1937 eller våren 1938 men den för Gotlands kustartillerikår avsedde läkaren icke torde komma att vara tillgänglig förrän med ingången av budgetåret 1938/1939, synes å andra sidan behov av den för nämnda kustartillerikår avsedda sjuksköterskan kunna väntas föreligga redan under nästkommande budgetår. Jag anser därför, i enlighet med vad marinförvaltningen föreslagit, att sjuksköterskebefattningen vid samma kustartillerikår bör upptagas i staten redan från och med budgetåret 1937/1938. Till erhållande av ifrågavarande befattning torde sjuksköterskan vid skeppsgossekåren i Marstrand i första hand böra ifrågakomma.

Enligt de i det föregående föreslagna ändrade grunderna för sjuksköterskornas avlöning torde avlöningen till nu ifrågavarande båda sjuksköterskor, vilka för närvarande tillhöra lönegraden K. 6, böra beräknas enligt lönegraden Eo. 6. Kokerskan vid Vaxholms kastell torde jämväl under nästkommande budgetår böra hänföras till lönegraden K. 3.

I anslutning härtill bör medelsbehovet under förevarande anslagsrubrik under marinens avlöningsanslag för budgetåret 1937/1938 beräknas till 5,712 kronor i stället för i statsverkspropositionen angivna 3,780 kronor.

För marinens del kommer det nya avlöningssystemet för sjuksköterskepersonalen att medföra en ökad lönekostnad av inemot 12,000 kronor, ett belopp som icke lär böra föranleda till någon uppräknings av det i statsverkspropositionen äskade avlöningsanslaget för marinen, särskilt om även här företages motsvarande överföring av inkomstmedel från mathållnings- m. fl. anslag till avlöningsanslaget som nyss föreslagits för lantförsvarets del.

Staten för flygkrigsskolan. Enligt det i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag framlagda förslaget till stat för flygkrigsskolan, som

slutar å ett belopp av 172,383 kronor, har under rubriken »C. Extra ordinarie personal» upptagits en sjuksköterska i lönegraden K. 6.

På grund av den i det föregående föreslagna löne regleringen för sjuksköterskepersonalen bör emellertid ifrågavarande sjuksköterska hänföras till lönegraden Eo. 6 samt vederbörlig avlöningspost i staten ökas med 810 kronor från 11,064 till 11,874 kronor.

Staten för flygkrigsskolan bör i anledning härav sluta å ett belopp av 173,193 kronor.

Den härmed sammanhängande ändringen i staten för flygkrigsskolan, vilken icke läser böra inverka på den förut framlagda beräkningen av flygvapnets avlöningsanslag, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid vidtaga.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna de i det föregående angivna förändrade grunderna för den vid försvarsväsendet anställda sjuksköterskepersonalens avlöning,

dels ock godkänna de vid detta protokoll fogade förslag till stater för garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden, arméns sjuksköterskekår samt vid marinens sjukhus i Karlskrona anställd personal (se Bil. nr 4—8), att gälla under budgetåret 1937/1938.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Sven Berglund.

Bil. nr 1.

Tablå I.

Jämförelse mellan av lönenämnden föreslagna och nuvarande löner beträffande sjuksköterskor.

	O r t s g r u p p ¹⁾								
	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Begynnelselön enligt lönegrad 7 löneplan Eo	1 980	2 070	2 160	2 250	2 340	2 430	2 520	2 520	2 520
Provisoriskt dyrortstillägg	—	—	—	—	—	—	—	90	210
Dyrortstillägg (procenttal 10)	192	204	216	216	228	240	252	252	264
Summa löneförmåner	2 172	2 274	2 376	2 466	2 568	2 670	2 772	2 862	2 994
Avgår värdet av naturaförmåner. För Stockholm har värdet härav upptagits till samma belopp som i förslaget till lönebestämmelser för sjuksköterskor vid serafimerlasarettet, för övriga ortsgupper har detta belopp satts i samma relation till lönen å ortsgruppen (inberäknat provisoriskt dyrortstillägg), som naturaförmånernas värde utgöra i förhållande till lönen i Stockholm (inberäknat provisoriskt dyrortstillägg) .									
Återstående nettolön	822	860	897	935	972	1 009	1 047	1 084	1 134
Begynnelselön enligt lönegrad 6 löneplan K	1 170	1 170	1 170	1 170	1 170	1 170	1 170	1 170	1 170
Dyrortstillägg (procenttal 10)	108	108	108	108	108	108	108	108	108
Summa löneförmåner (nettolön)	1 278	1 278	1 278	1 278	1 278	1 278	1 278	1 278	1 278
Skilnad mellan nettolöner enligt lönegraderna Eo 7 och K 6	+72	+136	+201	+253	+318	+383	+447	+500	+582
Begynnelselön enligt lönegrad 7 löneplan K	1 290	1 290	1 290	1 290	1 290	1 290	1 290	1 290	1 290
Dyrortstillägg (procenttal 10)	120	120	120	120	120	120	120	120	120
Summa löneförmåner (nettolön)	1 410	1 410	1 410	1 410	1 410	1 410	1 410	1 410	1 410
Skilnad mellan nettolöner enligt lönegraderna Eo 7 och K 7	-60	+4	+69	+121	+186	+251	+315	+368	+450

Bil. nr 2.

Tablå II.

Jämförelse mellan av lönenämnden föreslagna och nuvarande löner beträffande husmödrar.

	O r t s g r u p p ²⁾		
	E	G	I
Begynnelselön enligt lönegrad 9 löneplan Eo	2 628	2 832	2 832
Provisoriskt dyrortstillägg	—	—	222
Dyrortstillägg (procenttal 10)	252	276	300
Summa löneförmåner	2 880	3 108	3 354
Avgår för naturaförmåner (2 rum)	1 182	1 274	1 374
Återstående nettolön	1 698	1 834	1 980
Begynnelselön enligt lönegrad 8 löneplan K	1 410	1 410	1 410
Dyrortstillägg (procenttal 10)	132	132	132
Summa löneförmåner (nettolön)	1 542	1 542	1 542
Skilnad mellan nettolöner enligt lönegraderna Eo 9 och K 8	+ 156	+ 292	+ 438

¹⁾ De G-orter, å vilka enligt kungörelsen 104/1936 utgår provisoriskt dyrortstillägg med belopp, motsvarande löneskillnaden mellan två ortsgupper inom löneklassen, betecknas här såsom ortsgrupp »H». Stockholm betecknas såsom ortsgrupp »I». — ²⁾ Stockholm betecknas här såsom ortsgrupp »I»

Bil. nr 3.

Tablå III.

Jämförelse mellan av departementschefen föreslagna och nuvarande löner för icke specialutbildade sjuksköterskor.

	O r t s g r u p p								
	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Begynnelselön enligt lönegrad 6 löneplan Eo	1 860	1 944	2 028	2 112	2 196	2 280	2 364	2 364	2 364
Provisoriskt dyrtidstillägg	—	—	—	—	—	—	—	84	204
Dyrtidstillägg (procenttal 10)	180	192	192	204	216	228	228	240	252
Summa löneförmåner	2 040	2 136	2 220	2 316	2 412	2 508	2 592	2 688	2 820
Avgår värdet av naturaförmåner	822	860	897	935	972	1 009	1 047	1 084	1 134
Återstående nettolön	1 218	1 276	1 323	1 381	1 440	1 499	1 545	1 604	1 686
Begynnelselön enligt lönegrad 6 löneplan K	1 170	1 170	1 170	1 170	1 170	1 170	1 170	1 170	1 170
Dyrtidstillägg (procenttal 10)	108	108	108	108	108	108	108	108	108
Summa löneförmåner (nettolön)	1 278	1 278	1 278	1 278	1 278	1 278	1 278	1 278	1 278
Skillnad mellan nettolöner enligt lönegraderna Eo 6 och K 6	—60	+ 6	+45	+103	+162	+221	+267	+326	+408

Bil. nr 4.

Stat

för garnisonssjukhuset i Stockholm.

A. Personal med arvoden.	An-tal.	Lönegrad resp. arvode.		An-tal.	Lönegrad resp. arvode.
a) Civilmilitär personal på aktiv stat.			c) Pensionerad personal.		
Överläkare förordnad såsom chefläkare	1	1 170	Sjukhusintendent	1	3 180
b) Civil personal.			Förrädsförvaltare, tillika biträde åt intendenten	1 ¹⁾	2 440
Överläkare vid avdelningen för hud- och könssjukdomar, tillika föreståndare för polikliniken för nämnda sjukdomar	1	4 650	Sjukhusväbel	1	1 740
Läkare vid polikliniken för öron-, näs- och halssjukdomar	1	3 480	B. Icke-ordinarie befattningshavare.		
Läkare vid ögonpolikliniken	1	2 340	Maskinist	1	Eo. 10
Läkare vid röntgen- och ljusavdelningen	1	5 280	Husmoder	1	Eo. 9
Föreståndare för tandpolikliniken	1	2 910	Operations- o. röntgensköterskor	2	Eo. 7
Underläkare	2	3 480	Sjuksköterskor	6	Eo. 6
Underläkare	1	3 270	Eldare av 1. klass	1	Eo. 6
Apotekare, arvoden	2	C. 8	Automobilförare	1	Eo. 6
Apotekare förordnad såsom apoteksföreståndare	1	2 040	Köksförestånderska	1	K. 7
Obducent	1	1 170	Tvättförestånderska	1	K. 4
Sjukgymnast	1	1 050	Undersköterskor	8	K. 1
Sjukhuspredikant	1	600	C. Betjäningsspersonal.		
Juridiskt biträde	1	360	1 eldare, 2 gärdsvaktmästare, 3 kokerskor, 8 kvinnliga sjukhusbiträden, 1 apoteksbiträde, 6 köksbiträden, 2 städerskor, 5 tvättbiträden, 1 sömmerska, 1 baderska, 1 köksvaktmästare.		
Portvakt	1	1 410			

¹⁾ Därav 700 kronor i ersättning för bostad med bränsle och lyse.

Arvoden till ovanstående apotekare, förslagsvis	kronor	13 248:—
Arvoden till		
a) civilmilitär personal på aktiv stat	»	1 170:—
b) civil personal	»	35 520:—
c) pensionerad personal	»	7 360:—
Avlöning till icke-ordinarie befattningshavare, förslagsvis	»	43 542:—
Till chefläkarens förfogande för anställande av betjäningsspersonal	»	33 967:—
Till arvoden åt extra personal jämlikt § 25 reglementet för sjukhuset	»	3 500:—
Till vikariatsersättning under sjukdom, för beredande av tjänstledighet åt sjukhusets personal samt sjukvård och underhåll åt sjuk personal	»	9 030:—
Summa förslagsanslag kronor		147 337:—

- Anm. 1.* Om samtliga underläkarbefattningar ej äro besatta, må av därigenom uppkommande besparing förhöjt arvode av Kungl. Maj:t tilldelas tjänstgörande underläkare.
- Anm. 2.* Underläkare åtnjuter — förutom arvode — fri bostad med möbler och sängsservis, bränsle och lyse samt kost.
- Anm. 3.* Vid sjukhuset anställd oavlönad assistentläkare åtnjuter enahanda naturaförmåner, som enligt staten tillkomma underläkare.
- Anm. 4.* Sjukhusväbel och portvakt åtnjuta — förutom arvode — fri bostad med bränsle och lyse.
- Anm. 5.* Viss under rubriken »C. Betjäningsspersonal» upptagen personal åtnjuter naturaförmåner enligt av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser.

Bil. nr 5.

Stat
för garnisonssjukhuset å Karlsborg.

	Antal.	Lönegrad resp. arvode.
A. Icke-ordinarie befattningshavare.		
Sjuksköterskor	2	Eo. 6
B. Personal med arvoden.		
Sjukhusväbel, förutom fri bostad med bränsle och lyse	1	1 740
C. Betjäningsspersonal.		
1 eldare och gårdskar, 1 kokerska, 1 köksbiträde.		

Löner till icke-ordinarie befattningshavare, förslagsvis	kronor	4 848:—
Arvode till sjukhusväbel	»	1 740:—
Till chefläkarens förfogande för anställande av betjäningsspersonal	»	3 678:—
För beredande av tjänstledighet åt sjukhusets personal samt till vikariatsersättning under sjukdom	»	700:—
Summa förslagsanslag kronor		10 966:—

Stat
för garnisonssjukhuset i Boden.

	An- tal.	Lönegrad resp. arvode.		An- tal.	Lönegrad resp. arvode.
A. Ordinarie beställnings- havare.					
Maskinist	1	C. 3	Operations-och röntgensköterskor	3	Eo. 7
Eldare av 1. klassen	1	C. 1	Sjuksköterskor	17	Eo. 6
			Automobilförare	1	Eo. 6
B. Personal med arvoden.			Kontorsbiträde	1	Eo. 4
a) Pensionerad personal.			Skrivbiträden	3	Eo. 2
Sjukhusintendent	1	3 180	Köksförestånderska	1	K. 7
Förrådsförvaltare, tillika biträde			Biträdande köksförestånderska,		
åt intendenten	1	2 440	tillika överkokerska	1	K. 4
Sjukhusväbel	1	2 440	Tvättförestånderska	1	K. 4
b) Civil personal.			Undersköterskor	16	K. 1
Sjukgymnaster	2	2 100			
C. Icke-ordinarie befattnings- havare.			D. Betjäningpersonal.		
Husmoder	1	Eo. 9	2 eldare, 2 portvakter, 2 koker-		
Trädgårdsmästare	1	Eo. 8	skor, 16 kvinnliga sjukhusbi- träden, 5 köksbiträden, 4 bader- skor, 4 städerskor, 6 tvättbi- träden, 2 sömmerskor, 2 tele- fonister.		

Löner till ordinarie beställningshavare, förslagsvis	kronor	7 503:—
Arvoden till		
a) pensionerad personal	»	8 060:—
b) civil personal	»	4 200:—
Avlöning till icke-ordinarie befattningshavare, förslagsvis	»	90 318:—
Till chefläkarens förfogande för anställande av betjäningpersonal	»	45 518:—
Till arvoden åt extra personal	»	6 200:—
Till vikariatsersättning under sjukdom, för beredande av tjänstledighet åt sjukhusets personal samt till sjukvård och underhåll åt sjuk personal	»	9 700:—

Summa förslagsanslag kronor 171 499:—

- Anm. 1.* Sjukhusintendenten åtnjuter — förutom arvode — fri bostad med bränsle och lyse.
- Anm. 2.* Det ankommer på maskinisten eller endera av eldarna att enligt kommandantens i Bodens fästning bestämmande tjänstgöra såsom biträdande automobilförare.
- Anm. 3.* Trädgårdsmästaren är skyldig att jämväl tillhandagå truppförbanden och övriga militära anstalter i Boden med råd och upplysningar i trädgårdsärenden.
- Anm. 4.* Viss under rubriken »D. Betjäningpersonal» upptagen personal åtnjuter naturaförmåner enligt av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser.

Bil. nr 7.

Stat
för arméns sjuksköterskekår.

Icke-ordinarie befattningshavare.	Antal.	Lönegrad.
Sjuksköterskor	41	Eo. 6
Löner till icke-ordinarie befattningshavare, förslagsvis		kronor 108 462:—
För anställande av extra sjuksköterskor	"	10 500:—
Ersättning till sjuksköterskeelever för bostad med bränsle och lyse	"	5 400:—
Summa förslagsanslag		kronor 124 362:—

Anm. 1. Det i staten uppförda beloppet för anställande av extra sjuksköterskor disponeras av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse i och för anställande av extra sjuksköterskor, dels såsom vikarier för i staten upptagna sjuksköterskor under semester och sjukdom, dels ock för att stå till förfogande vid tillfällen, då sjukligheten kräver ökad sjukvårdspersonal, eller vid större förläggning av trupp till ett annat truppförbands etablissement m. m.

Anm. 2. Det i staten uppförda beloppet för ersättning till sjuksköterskeelever för bostad med bränsle och lyse disponeras av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse för beredande av dylik ersättning med i ett för allt 30 kronor för månad till elev, åt vilken bostad icke kan beredas i vederbörligt sjukhus eller eljest i kronans byggnad.

Bil. nr 8.

Stat
för vid marinens sjukhus i Karlskrona anställd personal.

	Antal.	Lönegrad resp. arvode.		Antal.	Lönegrad resp. arvode.
A. Ordinarie beställningshavare.					
Maskinist	1	C. 3	Operations- och röntgensköterskor	2	Eo. 7
Eldare av 1. klassen	1	C. 1	Sjuksköterskor	6	Eo. 6
			Köksförestånderska	1	K. 7
B. Personal med arvode.			Kontorsbiträde	1	Eo. 4
Redogörare, pensionerad underofficer	1	2 130	D. Betjäningpersonal.		
C. Icke-ordinarie befattningshavare.			1 tvättförestånderska, 1 kokerska, 1 baderska, 6 sjukhusvakter, 10 sjuksköterskebiträden, 4 köksbiträden, 3 tvättbiträden, 2 eldare.		
Husmoder	1	Eo. 9			
Löner till ordinarie beställningshavare, förslagsvis					kronor 6 720:—
Arvode till pensionerad underofficer					2 130:—
Avlöning till icke-ordinarie befattningshavare, förslagsvis					28 037:—
Till chefläkarens förfogande för anställande av betjäningpersonal					33 548:—
Summa förslagsanslag					kronor 70 435:—